

Ärende: VN/13118/2024

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om främjande av integration

Lausunnonantajan lausunto

Utlåtande om sätten att genomföra besparingar

Den nya integrationslagen, där huvudansvaret för integrationen överförs till kommunerna, träder i kraft i början av 2025. Arbetet med att verkställa den nya integrationslagen har redan länge pågått på kommunal nivå och att i detta skede föreslå stora förändringar, så som att kommunens integrationsprogram och att ett flertal tvärsektoriella verktyg inte behöver förverkligas, kan innebära att den långsiktiga planeringen av kommunens integrationsarbete försvagas. Detta skulle även inverka negativt på utvecklingen av den svenskspråkiga integrationstigen.

Folktinget anser att de föreslagna förändringarna inte främjar integrationsprocessen, oavsett om den sker på finska eller svenska. Förändringarna kan påverka negativt såväl kvaliteten på integrationstjänsterna som deras tillgänglighet. Också i promemorian om statsrådets förordning om ersättning av statens medel för kommunens och välfärdsområdets kostnader för främjande av integration konstateras det att inbesparingarna kan försämra invandrarens möjlighet till en lyckad integrationsprocess.

Utlåtande om nedskärningar i den kalkylerade ersättningen (inkl. den s.k. ersättningsförordningen)

Den kalkylerade ersättningen till kommunerna ska i enlighet med förslaget skäras ned även om kommunernas uppgifter enligt den nya integrationslagen ökar. I framtiden ska kommunerna bland annat ansvara för integrationsutbildningarna. I de tvåspråkiga kommunerna ska integration erbjudas på såväl finska som svenska, vilket kräver resurser. Regeringsprogrammets mål om att 5-10 procent ska integreras på svenska i framtiden, samt Nationalspråksstrategins skrivelse om att antalet som integreras på svenska proportionellt sett ska motsvara de svenskspråkigas andel av befolkningen, bör beaktas också ifråga om den kalkylerade ersättningen.

Utlåtande om de paragrafer som föreslås bli upphävda (avveckling av normen)

Folktinget anser att det i en tvåspråkig kommuns integrationsprogram bör framgå att invandraren har rätt att välja svenska som integrationsspråk. Det är också viktigt att det ingår information om den svenskspråkiga integrationsstigen. Möjligheten till integration på svenska är i många tvåspråkiga kommuner fortsättningsvis inte en självklarhet, trots att det i integrationslagen tydligt framkommer att invandraren ska ha rätt att välja integrationsspråk, svenska eller finska.

De inledande tjänsterna och informationen som erbjuds invandraren är av yttersta vikt för en god integrationsprocess. Bedömningen av bland annat tidigare kunskaper och språkkunskaper och behovet av integrationstjänster är avgörande för invandrarens framtid. Att slopa den tvärsektoriella kompetensbedömningen och behovet av integrationstjänster anser Folktinget att kan leda till problem. För att garantera en lyckad integrationsstig och inkludering i samhället skulle det enligt Folktinget vara naturligt att kompetensbedömningen och behovet av integrationstjänster skulle bedömas ur ett tvärsektoriellt perspektiv.

Gällande slopandet av familjens integrationsplan anser Folktinget att det skulle vara viktigt att familjen vid behov erbjuds en gemensam integrationsplan. I dagens läge förekommer det att familjemedlemmar integreras på olika språk, även om familjen ursprungligen önskat integration på ett gemensamt språk. I familjens integrationsplan bör det därför framkomma vilket språk som familjen önskar integreras på.

Den sektoröverskridande integrationsplanen ska enligt förslaget slopas. Folktinget anser att en sektoröverskridande integrationsplan är viktig för invandrarens integrationsprocess. Alla aktörer som formar den svenskspråkiga integrationsstigen bör kunna erbjuda tjänster på svenska.

Utlåtande om uppgifter som ska lättas upp (avveckling av normen)

En stor del av ansvaret för de inledande tjänsterna gällande integrationen kommer i framtiden att ligga på kommunen. Folktinget anser att det finns en risk för att integrationsstigen försvåras och blir otydligare för invandraren om förändringarna genomförs. Folktinget betonar att den svenska integrationsstigen redan nu i många tvåspråkiga kommuner är relativt osynlig och för att nå regeringens mål om att 5 – 10 % ska integreras på svenska i framtiden borde integrationen på svenska synliggöras mera, inte mindre.

Tredje sektorn och den fria bildningen är två nyckelaktörer inom integration på svenska. Majoriteten av dem som integreras på svenska integreras via den fria bildningens frivilliga studier, medan integration på finska ofta sker via en arbetskraftspolitisk upphandlad utbildning. I Nationalspråksstrategin konstateras att utbudet av den svenskspråkiga integrationsutbildningen bör ökas så att den utgör ett reellt alternativ. Den fria bildningens särställning för integration på svenska bör tas i beaktande och finansieringen tryggas ur ett längre perspektiv. Detta är särskilt viktigt för att regeringsprogrammets mål om att öka antalet som integreras på svenska ska förverkligas.

Tredje sektorn har en central roll gällande integration på svenska, ofta är tredje sektorn till och med mer betydande för integrationen på svenska än på finska. Tredje sektorn handhar bland annat vägledning, rådgivning och information och kan också ansvara för den flerspråkiga samhällsorienteringen. Tredje sektorns betydelse för integrationen kommer att öka i framtiden. För att tredje sektorn ska kunna axla detta ansvar bör tredje sektorns finansiering tryggas långsiktigt. Osäker finansiering leder ofta till tillfälliga projekt vilket är en utmaning för integrationen redan idag.

För att främja en lyckad integration, en lyckad språkinläring och på sikt en lyckad inkludering i det finländska samhället är det viktigt att invandraren erbjuds omfattande integrationstjänster redan i det inledande skedet. Utan ett omfattande stödnätverk i ett tidigt skede av integrationsprocessen kan vi i värsta fall få se en större polarisering i vårt land, en mer utbredd rasism, intolerans och ett mer utbrett utanförskap.

Lindberg Stephanie
Svenska Finlands folkting